

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Secunda pars capituli de causa effectibus desperationis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

de assequenda beatitudine, propter defectum diuinæ gratiæ & meritorum priorum: vt quando quis existimat se damnandum, eo quod non credat Deum miserum ipsius, ideoque non intendit conuerti. Ita ille & recte: quia motus desperationis est contrarius motui spei ante descriptæ; vnde vt sperare in materia proposita, est animo in beatitudinem tendere, tanquam in bonum arduum, quod possis diuina ope consequi: quodque proinde procures, & assequi euitaris: sic desperare est animo refugere eandem beatitudinem, tanquam bonum arduum, quod nequeas diuina ope consequi: & proinde signis redaris ad illius procuracionem.

80. Diuiditur autem desperatio primo ex forma in qua contingit in puram & mixtam. Pura dicitur, quæ est absque vilo errore intellectus circa fidem, id est, absque hæresi, vel alia infidelitate. Mixta vero, quæ est coniuncta cum dicto errore: ita scilicet vt per eam fides & spes amittantur, cum per puram amittatur sola spes. Ad cognoscendum vero quando coniunctio ea contingat, examinandum est actus intellectus à quo desperatio ipsa procedit. Si enim continet errorem contra fidem, amittitur etiam fides, & est duplex peccatum nempe desperationis & infidelitatis. Sin secus, manet fides, & est vnicum peccatum desperationis: vt v.g. si quis desperet, quia putat non esse æternam beatitudinem, vel non esse Deum qui potest: aut qui pariendo peccatis, vult eam dare: ita desperat, vt simul erret contra fidem. Non item is qui desperat, quod putat Deum non parciturum sibi: aut se nunquam bene facturum. Non enim est contra fidem putare & dicere Deum non parere mihi, Ego bene, seu opera meritoria vitæ æternæ, nunquam faciam: cum de horum contrario non habeatur reuelatio diuina per Ecclesiam Catholicam proposita.

Porro vtraque illa desperatio peccatum est in Spiritum sanctum: de quo Nauar. in Enchir. cap. 23. num. 126. Ac pura peccatum est quidem minus quam mixta: sed tamen, vt D. Thomas in cit. quæst. 20. art. 3. recte ostendit, grauissimum. Tum quia vni de virtutibus Theologicis omnium præstantissimis repugnat: tum quia perniciosissimum est: vt pote quo ablata spe salutis homo effrenate ruit in vitia, iuxta illud ad Ephes. 4. Desperantes tradiderunt semetipsos immunditiæ. Tum demum quia valde iniuriolum Deo: quia desperationis motus, conformis est falso iudicio de illo, quo indicatur non posse per ipsius misericordiam, quempiam obtinere salutem æternam. Quamquam est peccatum minus graue, quam infidelitas, & quam odium Dei. Ratio est, quia lædit Deum consideratum in ordine ad nos, seu prout à nobis in beatitudinem habendus est: cum infidelitas & odium Dei lædant ipsum secundum se: quoad attributa infallibilis veritatis, & summæ bonitatis.

81. Diuiditur secundo desperatio ex subiecto cui inest, in mentalem, quæ est tantum in voluntate: in verbalem quæ foras prorumpit in verba desperationis: vt Caim, Genesis 4. cum dixit, Maior est iniquitas mea, quam vt veniam merear] & in realem, quæ prorumpit in actum vel opus, qualis fuit Iudæ proditoris, qui desperas laqueo se suspendit Matth. 27. & eorum qui dicunt Ierem. 18. Desperauimus, post cogitationes nostras ibimus & vnusquisq; prauitatem cordis sui mali faciemus] & eorum qui, vt habet Apostolus ad Ephes. 4. Desperantes semetipsos tradiderunt impudiciæ in operationem immunditiæ omnis, in auaritiâ. De quorum numero esse merito censentur, qui semper male viuunt, nec vnquam penitentiam agunt. De talibus enim cum Apost. ibid. vere dicimus: quod sicut gentes ambulent tenebris habentes obscuratum intellectum, alienatum à vita Dei, &c.

82. Diuiditur tertio ex obiecto circa quod versatur, in desperationem veniæ seu remissionis peccatorum, qualis fuit in Caimo & Iuda proditore: & in desperationem melioris vitæ, seu desistendi à vitis, & gratiæ obtinendæ ad exercenda virtutum opera: qualis est multorum in vitis enutritorum: & in desperationem gloriæ vitæ æternæ consequendæ: qualis est impiorum, quæ describitur in cap. 2. libri sapientiæ.

Diuiditur quarto ex gradibus seu modis, quibus con-

tingit in tale peccatum prolabi. Quotum primus est, nunquam considerare attente, ea quæ possunt hominem in spem æternæ salutis erigere: vt sunt diuinæ promissiones infallibiles, & adiumenta oblata à Deo. Secundus est, desperare de temporalibus & necessariis huius vitæ, nolendo se committere diuinæ prouidentiæ, nimiaque solitudine occupando se in talibus bonis congerendis: contra quam faciendum esse non modo præcipit, sed etiam aperte ostendit Dominus noster Matth. 6. Tertius est, desistere à studio orandi, aut perseverantia in oratione, eo quod non statim impetres quod petis, tanquam conducens ad salutem tuam: secus quam faciendum esse Dominus præcipit & ostendit duplici parabola apud D. Lucam cap. 11. Quartus est, desperare de veniâ & remissione peccatorum, quam nulli Deum in hac vita denegare, frequenter sacræ literæ indicant: vt tum alibi tum maxime in Psal. 76. vers. 8. 9. 10. Nunquid in æternum proiciet &c. Isai. 49. vers. 15. Nunquid obliuisci potest mulier infantem suum, &c. Iere. 3. Tu fornicata es cum amatoribus multis, tamen reuertere ad me, & suscipiam te.] Ac demum Luc. 15. vbi tres parabole proponuntur ad declarandam in peccatores propensam Dei misericordiam. Quintus est, desperare de vitæ emendatione, ob rei difficultatem & nostram fragilitatem, quasi Dei gratia non sit multo potentior. Non est enim impossibile omne verbum apud Deum: qui dicit Isai. 1. Lauamini, mundi estote, &c. si fuerint peccata vestra vt coccinum, quasi nix dealbabuntur. Sextus est, diffidere de æterna sua salute, abiecta illius spe; eo quod Deus (vt accidit ei qui Luc. 19. pecuniam Domini seruauit absconditam in sudario) concipiatur potius tanquam austerus & quasi tyrannus, quam vt pius pater.

SECUNDA PARS CAPITIS.

De causa & effectibus desperationis.

83. Causa desperationis ex D. Thoma 2. 2. quæst. 20. art. 4. duplex est] vt interim omitramus demonem, qui saepe desperationem suggerit] prior quidem acedia seu tristitia quadam deiciens animum, & reddens segnem ac ineptum ad operandum: per eam enim dominantem in affectu hominis, inducitur torpor quidam auertens à salute procuranda: posterior vero est luxuria, cui qui deditus est, non audet aggredi opera dura, & aspera virtutum ac penitentiarum, quibus mereatur salutem æternam.

Effectus desperationis est quoque duplex, vnus, nimia sollicitudo rerum temporalium: alter, thesaurizatio seu aggregatio diuitiarum.

84. Circa priorem (de quo sacri interpretes ad cap. 6. D. Matth. & Summularij in verbo Sollicitudo) notandum est sollicitudinem temporalium, quandam esse laudabilem & quandam vituperabilem: laudabilis est enim, quæ suscipitur ex necessitate naturæ, seu ad procuranda vitæ necessaria; ne Deum tentemus, & vt otium fugiamus, ac virtutem exerceamus. Nam si talis esset illicita, non diceretur Genes. 2. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Nec in Prouerbis cap. 6. vers. 6. piger mitteretur ad formicam, quæ æstate parat & congregat, quod in hyeme comedat. Laudabilis item est quæ suscipitur ex deuotione & charitate: vt illa de qua Luc. 10. Martha Martha sollicita es.] & ad Rom. 12. Qui præest in sollicitudine.] & 2. Corinth. 11. Sollicitudo omnium ecclesiarum.]

Vituperabilis autem est sollicitudo superflua, & immoderata, quæ reprehenditur à Domino nostro Matth. 6. graueque peccatum esse ostendunt, sex (quæ & ipsa per se peccata sunt) in quibus ea consistit. Primum est, intentione voluntatis ferri in bona temporalia tanquam in finem, vitæque scopum. Id quod loco citato prohibet Dominus dicens, Nolite vobis thesaurizare super terram. Vbi est thesaurus tuus, ibi & cor tuum erit. Quibus verbis cum indicetur, talem sollicitudinem cōtinere auersionem à Deo, cum conuersione ad creaturam, indicatur consequenter peccatum esse.

Secundum est, nimio studio quærere temporalia: ita vt spiritalia amittas propter ea. Id quod reprehendit Domi-

nus dicens. Primum quaerite regnum Dei & iustitiam eius, & haec omnia adiacentur vobis.

Tertium est, nimis timere ne temporalia deficiant, preteritum necessaria ad vitam: quem timorem Dominus repellit tribus argumentis. Primo, quod anima plus sit quam esca, & corpus plus quam vestimentum; quasi dicat, Deum qui animam & corpus nobis dedit, sine nostra anxia solitudine, daturum esse nobis, siue eadem, victum & vestitum. Secundo, quod plantis & bestijs prouideatur sine tali solitudine. Considerate, inquit, lilia agri, &c. Tertio, quod gentes talia inquirant: quasi dicat: Talem timorem prouenire ex defectu fidei, seu rectae existimationis de prouidentia Dei.

Quartum est, non satis confidere de habendo auxilio diuino, ad obtinenda talia bona: cui obuiat Christus inquit: Scit Pater vester, quia his omnibus indigetis. Quintum est, nimium confidere suis viribus & industriae ad talia consequenda. Id quod reprehendit Dominus in quibus: Quis vestrum potest ad staturam suam adijcere cubitum vnum. Sextum est, talem solitudinem nimiam, protrahere in futurum; contra quod ait idem Dominus, Nolite solliciti esse in crastinum.

De thesaurizatione illud solum occurrit notandum, eam a solitudine, de qua dictum est differre solum, quod sit superfluum, cum illa sit necessarium: & ideo dici superabundantem in posterum prouidentiam. Est autem illicita, sicut & antedicta sollicitudo quando immoderata est, & prouenit ab affectu nimio & cupiditate diuitiarum; prohibeturque maxime per citata verba Domini nostri, Nolite vobis thesaurizare super terram. Licita est vero, cum prouenit ex affectu ordinato prouidendi suis in futurum: vt cum parentes thesaurizant suis filijs, vt eis relinquunt patrimonium sufficiens ad statum suum fouendum, vel ad filias honesto matrimonio collocandas: quomodo Apost. in posteriori ad Corinth. cap. 12. ait parentes debere thesaurizare filijs. Licita est similiter cum prouenit ex affectu pietatis: vt si aliquis thesaurizat ad aedificandam Ecclesiam, vel monasterium, vel xenodochium, vel alium pium locum: vel vt pauperes alar, aut dotem pauperibus puellis suppediet.

TERTIA PARS CAPITIS.

De presumptione.

85. **N**omen presumptionis quadrupliciter accipitur. Primo pro robusta quadam spe: vt cum dicitur Indich 6. Non derelinquis praesumentes de te. Secundo, pro coniectura quadam: vt cum Sapientiae 7. dicitur: Semper praesumit saeva, perturbata conscientia: sicque frequenter sumitur a Iurisperitis. Tertio, pro vitio per excessum opposito virtuti magnanimitatis: cum quis scilicet molitur & aggreditur ea quae facultatem suam longe excedunt: de quo D. Thomas 2. 2. quaest. 130. Quarto, pro vitio virtutis spei contratio per excessum: quomodo post D. Thomam 2. 2. quaest. 21. de presumptione in presentiarum loquimur: vt nimirum est vitium, quo quis sperat a Deo aliquid, quod secundum legem ipsius ordinatam non est possibile. Distingui potest autem in illam, qua quis nimium confidit diuinam misericordiam: & in illam qua nimium confidit humanis viribus suis vel alienis.

86. Harum prior tunc contingit, cum aliquis sperat se consecuturum veniam peccatorum sine poenitentia, & conuersione ad Deum; aut se quotiescumque libuerit etiam si perseueret in peccato, eandem poenitentiam & conuersionem habiturum: aut se non excusurum a diuina gratia, nec puniendum quantumcumque peccator sit; aut demum se consecuturum vitam aeternam sine vllis operibus meritoris. Haec vt D. Thom. in cit. quaest. 21. art. 3. ostendit: non tantum opponitur spei, sed etiam timori Dei, de quo postea: illi tamen magis, quam huic: nasciturque ex superbia, qua quis reputat se dignum, cui Deus misericordiam praestet.

Posterior vero contingit, cum quis sperat beatitudinem, tanquam debitam suis naturalibus meritis: aut obtinendam suis viribus absque Dei gratia. Qua insania laborat,

qui nihil curans de gratia Dei, sperat se beatitudinem consecuturum, quia doctus est, vel quia nobilis, aut potens in armis, aut diuitis affluens, aut aliqua alia naturali dote praestat: & haec opponitur per excessum virtuti magnanimitatis, sicut pusillanimitas per defectum: nasciturque ex inani gloria, vt D. Thom. docet in cit. q. 21. art. 4.

87. Vtraque adhuc potest esse vel pura, id est, absque haeresi, vel alia infidelitate: vt in multis Catholicis male viuentibus in quibus praesumentibus, iudicium intellectus inuenitur esse sine errore contra fidem: vel mixta id est, coniuncta cum haeresi aut alia infidelitate: cuiusmodi fuit in Pelagianis, qui praesumebant se saluandos viribus naturae & solius liberi arbitrij. Huiusmodi est etiam Lutheranorum & Caluinianorum, qui praesumunt se saluandos sola fide, sine vllis bonis operibus & meritis.

88. Praesumptio autem mixta peccatum est longe grauius, quam pura: quamquam haec quoque peccatum est mortale, tanquam notabiliter iniuriosa Deo, cuius prouidentiam & iustitiam laedit grauius: estque de numero peccatorum quae dicuntur esse contra Spiritum sanctum, vt videre est apud Nauarr. in Enchir. cap. 23. in fine: vnde nequissima dicitur Ecclesiastici 37. vers. 3. Nec in ea (vt nec in desperatione) datur excusatio ex matris paruitate: sed solum ex defectu deliberationis, vt alius citatis Sanchez in opere moral. lib. 2. cap. 34. num. 7. sub finem bene notat. Et ratio est, quia laesio attributi diuini parua censeri nequit ex parte materiae iniuratae totaliter. Cum autem, sicut praedictum est: duplex sit, vna de misericordia Dei, altera de viribus humanis: illa grauius peccatum est, quam haec vt docet D. Thom. in eadem quaest. 21. art. 1. ad 1. Ratioque est quia illa facit Deum non iustum, vt qui in danda salute, nullam rationem habeat boni vel mali operis: haec vero facit hominem maiorem quam sit. At minus malum est teipsum maiorem facere quam sis, quam Deum aliqua sua perfectione minuere. Vnde intelligitur grauius nunc esse in Lutheranis & Caluinianis peccatum praesumptionis, quam olim fuerit in Pelagianis.

89. Si quaeras, an praesumptio sit peccatum maius desperatione. Respondet D. Thom. in sequenti art. 2. esse peccatum minus: quia minus est laedere Dei iustitiam, quod fit per praesumptionem: quam laedere misericordiam, quod fit per desperationem. Nam misereri semper & parcere, magis est Deo proprium propter infinitam suam bonitatem, quam punire.

Ceterum iudicandi de his peccatis obseruandum est: de ratione quidem eorum esse conformitatem voluntatis cum aliquo falso intellectus iudicio, sed non esse necessarium (quod etiam admonet Gregor. a Valen. 2. 2. disput. 2. quaest. 3. puncto 1. & 2.) id ipsum iudicium praecessisse actu, adeo vt possit quis desperatione peccare quantumuis non iudicet sibi impossibilem esse assecutionem beatitudinis, si voluntate beatitudinem ipsam perinde refugiat, ac si iudicaret impossibilem sibi esse illius assecutionem. Item possit peccare praesumptione is, qui quamuis non habeat iudicium falsum circa prouidentiam & iustitiam Dei in remunerandis bonis, & puniendis malis operibus: tamen voluntate sua in aeternam salutem tendit, perinde ac si ea posset sine meritis & poenitentia obtineri.

TRACTATUS III.

De charitate & ei contrarijs.

DE hac materia copiose D. Thomas 2. 2. a quaest. 23. ad 45. Ad nostrum autem institutum sufficit hoc loco dicere aliquid. 1. De charitate natura. Secundo, de illius dignitate, necessitate & precepto. 3. De peccatis contrariis charitati in Deum. Quarto, de peccatis contrariis charitati in nos ipsos: & postremo de peccatis contrariis charitati in proximum.